

Călătoria Creștinului

CĂLĂTORIA PĂLERINULUI

Călătoria Creștinei

Călătoria Creștinului

JOHN BUNYAN
CĂLĂTORIA PELERINULUI

Călătoria Creștinei

Traducere de Voicu Bojan și Anton Horvath

 CASA CĂRȚII
Oradea, 2022

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Călătoria pelerinului: Călătoria creștinului, Călătoria creștinei

de John Bunyan

Copyright © 2022 Casa Cărții

OP 2, CP 30

410670, Oradea

Tel./Fax: 0359 800 333; 0728 874 975; 0259 469 057

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BUNYAN, JOHN

**Călătoria pelerinului : Călătoria creștinului,
Călătoria creștinei** / John Bunyan ; trad. de Voicu Bojan
și Anton Horvath. - Oradea : Casa Cărții, 2022

ISBN 978-606-732-222-4

I. I. Bojan, Voicu (trad.)

II. Horvath, Anton (trad.)

821.111

Traducerea: Voicu Bojan și Anton Horvath

Corectura: Mirela Ștefan

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Marius Bonce

Ilustrațiile din cartea au fost preluate de pe site-ul <https://bunyanministries.org/>
și folosite cu permisiunea deținătorului drepturilor de autor.

Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea

Tel./Fax: 0259 472 640

Cuprins

Prefață	7
Călătoria Creștinului	31
Lămurirea povestitorului asupra temeiului cărții sale	33
Călătoria pelerinului – Partea întâi	41
Călătoria Creștinei	217
Cuvântul-înainte al povestitorului la cea de-a doua parte a Călătoriei pelerinului	219
Călătoria pelerinului – Partea a doua	22

Prefață

Fiul meșterului de tingiri pleacă la drum
spre Cetatea Cerească

„Ridică vălul și scrutează-afund
Și vezi metaforele-mi ce pătrund
De-i ști să cauți, ți se vor fi dat
Doar lucruri bune, pentr-un duh curat.”

PURITANISMUL – *context istoric și politic*

In manus tuas, Domine, confide spiritum meum. (În mâna Ta, Doamne, îmi încredințez duhul) sunt cuvintele care au răsunat de trei ori la rând în răcoarea dimineții de 8 februarie 1587, în sala cea mare a castelului Fotheringhay, înainte ca Mary, regina catolică a Scoției, să îngenuncheze pe eșafod așezându-și de bunăvoie capul pe butuc, înaintea călăului.

După 20 de ani de captivitate, regina murea ca o martiră catolică, condamnată la moarte din rațiuni religioase și politice tocmai din ordinul verișoarei sale protestante, Elisabeth, la curtea căreia își căutase cândva refugiul. Scena face parte din decorul sângeros mult mai vast al încurcatelor ițe ale istoriei Angliei, presărată de nesfârșite execuții, războaie civile, martiraje, întemnițări în Turnul Londrei și

crime având ca mobil lupte pentru putere, uneltiri de curte, dar mai ales catolicism fervent și protestantism în ascensiune.

Cu câțiva ani în urmă, mai precis la 4 februarie 1555, o altă Mary – sângeroasa regină ce făcea parte din dinastia Tudorilor – îl ardea pe rug pe ferventul preot protestant John Rogers, nimeni altul decât primul dintr-un șir de 283 de martiri, care au înfruntat cu demnitate moartea apărându-și credința. Nu e de mirare că porumbeii ce-și făceau apariția negreșit în jurul rugurilor aprinse erau luați drept manifestări ale Sfântului Duh, așa cum nu e deloc surprinzător că *bestsellerul* epocii, publicat inițial în Franța de John Foxe, se intitula *Cartea Martirilor* – aceasta având să fie una dintre cele mai citite în Anglia elisabetană, considerată de critici drept „arma care a produs papalității cea mai adâncă rană”. Din cele peste 1700 de pagini ale sale aflăm, printre alte lucruri mult mai sângeroase, cum prietenii celor ce urmau să fie arși pe rug mituiau călăul să înfășoare o punguță de praf de pușcă în jurul gâtului victimei, ca să scurtecircuiteze astfel așteptarea unei morți lente, la foc mic.

Reginei catolice și sângeroase Mary îi urmează la tron sora ei, Elisabeth, regina protestantă și virgină poreclită „Gloriana”, și situația se schimbă, iar Anglia cunoaște o epocă de 45 de ani de relativă prosperitate și dezvoltare în arte, de avânt în cucerirea mărilor și oceanelor, iar într-una din celebrele bătălii ale epocii, flota spaniolă cunoscută drept *Invincibila Armada* e fugărită și umilită de mica flotă engleză îmbărbătată chiar de regină, care cu această ocazie cucerește definitiv inima poporului. În toți acești ani, cu o maturitate surprinzătoare, regina a reușit să înțeleagă bine năzuințele supușilor săi, a controlat politica bisericească mai bine decât predecesorii săi monarhi, într-o epocă în care oamenii căutau să aleagă între catolicism și protestantism. Excomunicarea ei de către papă în 1570 înclină balanța decisiv spre tabăra protestantă, însă Elisabeth a pledat mereu pentru un echilibru, încurajând un protestantism moderat.

Este anul 1603 și o nouă epocă zbuciumată își face loc în istorie, odată cu instaurarea la tron a dinastiei Stuart, prin James I-ul, fiul reginei martire a Scoției. Considerat un monarh inegal și paradoxal, el impulsionează nu mai puțin de cincizeci și patru de învățați să pornească o nouă traducere a Bibliei într-o limbă cât mai apropiată de cea vorbită în popor, în timp ce, în paralel, publică un document controversat în epocă – *The Declaration of Sports* – ce încuraja practicarea după slujba de duminică a sporturilor și jocurilor de tot felul și care va deveni, incredibil, una din cauzele majore ale războiului civil ce va arunca Anglia într-una din cele mai confuze perioade din istoria ei. Noua traducere a Bibliei, cunoscută în istorie sub numele de *King James Version*, va apărea în 1611, însă nu va aduce nici unitatea, și nici pacea la care visase inițiatorul ei.

Se cuvine să facem aici o paranteză despre importanța tipăririi Bibliei în acea perioadă istorică, fiindcă, dincolo de instabilitatea politică, ceea ce se petrece în Anglia vreme de mai bine de un secol e oarecum emblematic pentru procesul de distilare prin care trece protestantismul și care se leagă în mod necesar de prezența Scripturii în mâinile oamenilor. Succesul Reformei este în mare măsură legat de invenția tiparului, respectiv de accesul vădit al oamenilor de diferite clase sociale la Cuvântul lui Dumnezeu și deopotrivă la puterea transformatoare a Duhului Sfânt, care activează, prin simplă auzire a cuvântului sacru, resorturile tainice ale convertirii. Vreme de mai bine de o sută de ani, Anglia devine țara unei singure cărți – Biblia. Ea devine, pentru prima dată în istorie, cartea de căpătâi a unei națiuni. Sub impulsul dat de impetuosul Luther, care publica în 1522 Testamentul din Septembrie (tradus integral în doar unsprezece săptămâni), William Tyndale, eminent absolvent de Oxford, încearcă același lucru în Anglia, numai că, încă de pe vremea predecesorului său John Wycliffe, autor al unei tălmăcirii a Bibliei datând din 1382, exista o lege foarte strictă care interzicea orice traducere a Scripturii dacă nu era aprobată de conducerea locală a Bisericii.

Cum episcopul Londrei îi refuză manuscrisul, Tyndale, după o încercare de tipărire eşuată în Germania, își introduce clandestin propria versiune în insulă în niște baloți de ceai. Deși Tyndale este acuzat de trădare și moare ars pe rug undeva lângă Bruxelles, traducerea lui e definitivată de un fost călugăr și va fi cunoscută drept Biblia de la Geneva, care într-un scurt interval de timp va deveni adoptată oficial și va cunoaște numeroase reeditări.

Între timp, evenimentele politice de la curtea Angliei se vor accelera, capul încoronat al regelui Charles I-ul, succesorul lui James I-ul, se va rostogoli la picioarele călăului, acuzat fiind de înaltă trădare după ce condusese vreme de 11 ani fără Parlament și după ce iscase un război civil în urma căruia forțele Parlamentului, conduse de Oliver Cromwell, au preluat conducerea guvernului. Deși distins cu titlul de Lord Protector, Cromwell demonstrează că nu știe ce să facă cu noua sa putere și, cu toate că s-a dovedit un bun strateg militar în bătăliile cu Charles al II-lea, întâi proclamat rege al Scoției, apoi exilat în Franța, va eșua pe scena politică. Contrastul dintre ambiția sa de a unifica națiunea și rigiditatea unei mentalități exclusiv militare îi vor grăbi ieșirea din scenă, simultan cu întoarcerea triumfală a regelui Charles al II-lea, moment care va marca restabilirea monarhiei și a politicii episcopale în Biserica anglicană. Anul 1665 e marcat de izbucnirea epidemiei de ciumă care omoară doar în Londra peste șaptezeci de mii de oameni, iar cifra apocaliptică a anului 1666 își confirmă sinistra simbolistică prin marele incendiu care transformă în cenușă nu mai puțin de optzeci și nouă de biserici, inclusiv Catedrala St. Paul, și nu mai puțin de treisprezece mii de case.

În fine, odată cu accederea la tron a regelui William și a soaței sale, Mary, ca suverani ai Angliei în 1688, se încheie o epocă de mari frământări, poporul englez optează definitiv pentru monarhia constituțională menită să limiteze puterile suveranului de către Parlament, iar această „glorioasă revoluție” va reda libertățile de

exprimare ale diverselor grupuri religioase protestante îngrădite și persecutate sub domnia lui Charles al II-lea. În timp ce restul Europei se confrunta cu mentalități medievale, despotisme și războaie fără sfârșit, viitorul Imperiu Britanic lua o opțiune politică serioasă, care îl va transforma într-una dintre cele mai stabile și puternice națiuni ale lumii.

Nu întâmplător, contextul istoric sumar schițat aici se oprește în anul 1688 – în acel an, în după-amiaza zilei de 31 august se petrecea din lumea aceasta „preacinstitul pelerin” *John Bunyan*, nimeni altul decât autorul cărții noastre – *Călătoria pelerinului*, despre care vom vorbi în cele ce urmează, nu înainte de a oferi și un context religios al mișcării puritane engleze, cea care a jucat un rol important atât în dezvoltarea Angliei și a Scoției, cât și în dezvoltarea Lumii celei Noi de dincolo de ocean.

PURITANISMUL – *context religios*

In manus tuas commendo spiritum meum (În mâna Ta îmi încredințez duhul). Cu mai bine de patruzeci de ani în urmă, aceleași cuvinte de despărțire de lume rostite de Mary, regina catolică martiră, având ca sursă de inspirație Psalmul 31:5, s-au regăsit pe buzele unui alt muribund. Spre deosebire de regină, acestuia din urmă, căruia i se mai spunea și Doctor Martinus, prietenii apucă să-i mai pună o întrebare: „Părinte, vei muri stând tare în Cristos și în doctrina pe care ai predicat-o?” „Ja”, va răspunde el suficient de puternic, astfel ca toți cei din cameră să-l audă bine. De numele său avea să se lege un moment important din istoria Bisericii creștine și care va purta numele de *Reformă*.

Călătoria pelerinului

(povestită sub închipuirea unui vis)

Partea întâi

Pe când umblam prin Valea Umbrei Morții acestei lumi, m-am pogorât într-un loc anume unde era o amărată de chilioară. Mi-am așternut pe jos să mă culc și cum dormeam eu așa, am visat un vis în care, iată, am văzut un om cu straietele rupte ce stătea în picioare departe de cei dragi ai săi, având o carte în mâini și o mare povară care îi apăsa pe umeri. Apoi l-am văzut deschizând cartea și citind din ea; cum citea el acolo, plângea cu amar de se scutura cămașa pe el. Fără să mai poată citi vreun rând, începu a se tângui spunând: *Ce trebuie să fac?*

Fapte 2:37

Într-o astfel de împrejurare, se îndreptă către casă încercând să-și ascundă tulburarea cât mai bine cu putință, astfel ca nevasta și pruncii să nu-și dea seama de zbuciumul care pusese stăpânire pe el, însă nu reuși să-și ferece sufletul pentru prea multă vreme, fiindcă furtuna dinlăuntru nu putea fi potolită cu una, cu două. Așa că, în cele din urmă, li se destăinui alor săi, vorbindu-le fățiș: „O, draga mea soață și voi prunci, ce sunteți sânge din sângele meu, eu, scump prieten al vostru, nu-mi găsesc defel liniștea din cauza unei poveri ce amarnic mă gârbovește; ba mai mult, știu cu siguranță că peste orașul acesta al nostru se va pogori foc din cer și va arde din temelii, iar în această înfricoșătoare nimicire atât eu, cât și tu, nevastă și voi, dragile mele odrasle ne vom găsi un groaznic sfârșit dacă nu vom descoperi cumva vreo cale, ce încă nu se întrevade, prin care să ne mântuim de năpastă.” Auzind aceste vorbe, ei rămaseră încremeniți de uimire, nu pentru că ar fi crezut pe de-a-ntregul spusele sale, ci fiindcă se gândeau că mintea îi era cuprinsă de o tulburare soră cu nebunia. Din fericire, era pe înserat și socotindu-se că un somn bun

i-ar putea limpezi gândurile, îl îndemnară cu mare pripeală să se vâre în așternut, însă noaptea se dovedi a fi la fel zbuciumată precum ziua, omul nostru petrecându-și-o toată în lacrimi și suspine. Când îl cercetară dimineața să vadă cum se mai simte, el le spuse că o duce din rău în mai rău și pe loc începu să le vorbească, întocmai ca deunăzi, însă inimile lor începuseră a se împietri. Ba chiar s-au gândit că i-ar putea alunga amărăciunea cu purtări cam grosolane, luându-l peste picior, ocărându-l sau prefăcându-se surzi la toate jeliurile lui. Prin urmare, începu să se retragă tot mai des în odaia lui să se roage cu milă multă pentru ai săi, împărtășindu-și singur suferința și își petrecu câteva zile bune preumblându-se însingurat pe câmpuri ba citind, ba rugându-se fierbinte.

Apoi l-am văzut într-o vreme, pe când bănuia pe câmp citindu-și cartea ca și cum ar fi fost deprins deja cu acest obicei, cuprins de o adâncă tulburare. Citind el așa, izbucni deodată în lacrimi strigând, cum făcuse mai demult: *Ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?*

Fapte 16:30

Am băgat de seamă mai pe urmă cum privea speriat în stânga și-n dreapta, de parcă ar fi vrut s-o ia la sănătoasa și, cu toate astea, rămase pironit locului fiindcă, mi-am dat eu seama, nu știa încotro s-o apuce. M-am uitat din nou și am văzut venind spre el un om pe nume Veste-Bună, care îl întrebă: „De ce plângi?”

El a răspuns: „Domnule, înțeleg din cartea pe care o țin în mâini că sunt osândit la moarte, după care voi fi chemat la judecată și iată, îmi dau seama că nu voiesc să o încerc nici pe prima, darămite să o trăiesc pe a doua.”

Veste-Bună îi zise însă: „De ce să-ți fie frică de moarte, câtă vreme viața e urgisită de atât de multe rele?” Omul i-a răspuns: „Fiindcă mă tem că povara asta care mă gârbovește mă va scufunda până dincolo de mormânt și voi sfârși în iazul de foc. Și, domnul meu, chibzuiesc că dacă nu sunt gata să sufăr în temniță, mă tem că nu sunt gata nici să mă arăt la judecată și de acolo să fiu dat pierzaniei, iar stăruința în astfel de gânduri mă face să plâng.”

Veste-Bună grăi din nou: „Dacă asta este starea în care te afli, de ce stai locului fără să faci nimic?” „Fiindcă nu știu încotro s-o apuc”, a spus omul. Apoi Veste-Bună îi dădu un sul de pergament pe care sta scris: „Fugi de mânia ce va să vie.”

Omul citi slovele pe dată, și privindu-l cu mare băgare de seamă pe Veste-Bună, îi zise: „Încotro ar trebui să o apuc?” Acesta îi răspunse arătând cu degetul undeva dincolo de o câmpie întinsă: „Vezi Poarta aceea strămtă?” „Nu o văd”, zise el. Veste-Bună grăi din nou: „Dar lumina aceea strălucitoare o vezi oare?” „Mă tem că da.” „Păi atunci, ține-ți ochii ațintiți asupra ei și mergi tot în direcția înspre care te călăuzește, iar în cele din urmă vei întâlni o poartă la care dacă vei bate, ți se va spune ce trebuie să faci.” Mai pe urmă, l-am văzut în vis pe om rupând-o la fugă. Iată că nici nu se îndepărtă bine de ușa casei sale, că nevasta și copiii începură să zbiere după el să se întoarcă, dar el își vârî degetele în urechi și, fugind cât îl țineau picioarele, strigă: „Viață! Viață! Viață veșnică!” Așa că nici măcar nu-și întoarse capul către ei, ci fugi către largul câmpiei.

Creștinul părăsește Târgul Pustiirii.

Vecinii ieșiră și ei să-l vadă cum aleargă și, cum se îndepărta el așa, unii îl luau peste picior, alții îl amenințau, alții îi strigau din răsuputeri să se întoarcă, iar printre aceștia se numărau doi mai hotărâți de felul lor, care își puseră în gând să-l aducă înapoi cu orice preț. Numele unuia era Tare-de-Cap, iar al celuilalt, Cum-Bate-Vântul. În această vreme, omul nostru se afla depărțișor bine de urmăritorii săi, însă aceștia erau neștrămutați în a-l îndupleca cu orice preț, așa că au luat-o la picior și, în scurtă vreme, l-au ajuns din urmă. Acesta i-a întrebat: „Vecinii mei, de ce umblați coadă după mine?” Ei au răspuns: „Poate te-om îndupleca să te întorci alături de noi.” Dar el zise: „Nu este cu putință lucrul acesta. Știți, voi sălășluiți în Târgul Pustiirii, oraș din care mă trag și eu și care este întocmai cu numele ce-l poartă. Sortiți fiind morții, vă paște adâncirea dincolo de străfundul mormântului într-un loc năpădit de foc și pucioasă. Veniți-vă în fire, dragi vecini, și urmați-mă îndeaproape.”

„Cum ar veni, să ne lăsăm prietenii de izbeliște și să uităm de cele tihnite?”, zise Tare-de-Cap.

2 Cor. 4:18 „Da”, îi răspunse Creștinul, căci acesta era numele său. „Fiindcă toate *lucrurile care se văd* nu sunt vrednice să fie asemuite cu aproape nimic din cele după care însetează sufletul meu, iar dacă mă veți urma și veți călători alături de mine, veți avea prilej de belșug și îndestulare. Nu mai zăboviți dacă vreți să vedeți cum se vor adeveri vorbele mele.”

Tare-de-Cap: Ce fel de lucruri cauți de ești gata să te lepezi de lume ca să le afli?

1 Petru 1:4 **Creștinul:** Caut o moștenire nestricăcioasă și neîntinată și care nu se poate veșteji, ce se află păstrată în ceruri și care așteaptă să fie luată în stăpânire, la ceasul hotărât, de către cei care, cu băgare de seamă, se nevoiesc spre dânsa. Citește despre toate acestea în carte, dacă poțfești.

Tare-de-Cap: Ptiu, dar mai slăbește-mă cu cartea și zi mai bine, vii cu noi ori ba?

Creștinul: Nu, nu-i drum 'napoi, fiindcă am apucat deja coarnezle plugului.

Tare-de-Cap: Atunci haide, vecine Cum-Bate-Vântul, să ne întoarcem către casă fără el, deoarece măscăricii de teapa lui cu mintea-n ceață, dacă apucă la câte-o plăsmuire de felul ăsta, până la urmă ajung să se creadă mai deștepți în ochii lor înșiși decât șapte sftnici cu capul pe umeri.

Cum-Bate-Vântul: Nu-l mai ocări; dacă cele despre care zice Creștinul se adevăresc, atunci lucrurile după care tânjește el sunt mai vrednice decât cele după care umblăm noi, iar inima mă îmboldește să-l urmez.

Tare-de-Cap: Asta-i culmea! S-au înmulțit nebunii? Ascultă-mă și fă stânga-mprejur! Cine mai știe încotro te poate cărmui un astfel de binevoitor cu mintea plecată cu sorcova? Fii deștept și întoarce-te!

Creștinul: Ba nu, mai bine hai și tu alături de vecinul tău Cum-Bate-Vântul. Sunt atât de multe lucruri despre care am vorbit răspicat, ce așteaptă să fie descoperite, ca de altfel multe alte nebănuite preamăriri și dacă nu mă crezi pe mine, ia și citește din cartea aceasta, fiindcă adevărul ferecat într-însa este întărit prin sângele unui legământ veșnic.

Cum-Bate-Vântul: Păi, vecine Tare-de-Cap, încep să pricep cum stă treaba și mă gândesc să mă alătur acestui om de treabă și să-mi leg soarta de a lui. Dar, bunul meu tovarăș, oare cunoști drumul către acest loc minunat?

Creștinul: Sunt călăuzit de un om care se cheamă Veste-Bună, iar acesta mă zorește către o Poartă strâmtă ce se află dinaintea noastră, unde vom primi lămuriri asupra căii pe care trebuie să o apucăm.

Cum-Bate-Vântul: Să nu pregetăm, vecine dragă, și să o luăm din loc.

Tare-de-Cap: Iar eu o să mă întorc la treburile mele, că doar n-o să mă iau după astfel de tovarăși rătăciți în închipuire.

Călătoria pelerinului

(povestită sub închipuirea unui vis)

Partea a doua

Preacinstiți tovarăși, a trecut oarece vreme de când, spre plăcerea mea și folosul domniilor voastre, vă povesteam visul în care îmi apăreau ca aieva Creștinul și călătoria-i plină de peripeții către Cetatea Cerească. Vă arătam, de asemenea, ce mi s-a năzărit cu privire la soața sa și la pruncii ce-i avea, și cât de lipsiți de râvnă au fost aceștia să-l însoțească în pelerinaj, până-ntr-atât încât s-a văzut nevoit să-și urmeze călătoria în lipsa acestora, căci nu se-ncumetase, rămânându-le aproape, să dea piept cu nimicirea de care se temea că are să urmeze, în Târgul Pustiirii, și, prin urmare, așa cum v-am adus la cunoștință, i-a lăsat în urmă și și-a văzut de drum.

Și iată cum s-a făcut că, prins cu nesfârșite alte lucrări, care m-au ținut legat vreme-ndelungată, mi-am încetat drumurile obișnuite alături de dânsul prin părțile-n care ajungea și nu mai devreme decât acum mi s-a ivit răgazul să cercetez mai îndeaproape ce le-a fost dat celor lăsați în urmă, astfel încât să vin în fața domniilor voastre cu povestea lor. Ci, neștiind și curios în privința celor petrecute în ultima vreme, am socotit să purced mai departe. Așadar, găsindu-mi adăpost într-un codru aflat la nu mai mult de-o milă, căzând pradă somnului, am visat din nou.

Cotropit de vis în locul unde stăteam întins, iată, s-a apropiat un bătrân gentilom; și-apoi, pentru că o parte din drum avea s-o străbată tot într-acolo, am gândit să mă ridic și să mergem împreună. Urmându-ne calea, așadar, și cum îndeobște se întâmplă călătorind cu însoțitori, am început să sporovăim și așa s-a făcut de-am ajuns

la povestea Creștinului și a călătoriilor sale: astfel s-au petrecut lucrurile mai întâi cu bătrânul.

„Domnule”, i-am zis, „ce oraș e acela care se întinde în vale pe partea stângă a drumului nostru?”

Atunci, domnul Minte-Ageră, căci acesta îi era numele, mi-a răspuns: „E Târgul Pustiirii, luat în stăpânire de unii care, pe cât sunt de mulți, pe atât sunt de morocănoși și trândavi de soi.”

„Mă gândeam și eu că despre târgul cu pricina e vorba”, i-am spus, „eu însumi am străbătut orașul și nu mă îndoiesc, prin urmare, că lucrurile pe care mi le spuneți sunt într-un tot adevărate.”

Minte-Ageră: Prea adevărate, și mi-aș dori ca, rostind adevărul, să am cuvinte mai bune despre cei care-i stau între ziduri.

„Ei bine, domnul meu”, am continuat, „după cum văd, sunteți un om cu aplecare spre bine: unul, așadar, căruia îi face plăcere să audă ori să arate altora ceea ce se cuvine. Rogu-vă, n-aveți știre despre ceea ce i s-a întâmplat, cu ceva vreme în urmă, unui om pe nume Creștinul care, pornit în pelerinaj spre ținuturile înalte, a poposit în acest oraș?”

Minte-Ageră: S-aud de el! Ne-ndoios și încă mi-a fost dat să aud de chinurile, neajunsurile, războaiele, robiile, plânsetul, icnelele, groaza și temerile pe care le-a întâlnit în cale ori i s-au abătut asupra. Și-apoi, trebuie să-ți mai spun, i s-a dus vestea în toată țara, puține sunt casele unde să nu se fi auzit de dânsul și de faptele sale, ci aproape toți, întrebând, au ținut să afle poveștile rămase în urma pelerinajului pe care hotărâse a-l împlini; ba, mai mult, pot să zic că mulți au ajuns să-i dorească toate cele bune în călătoria cea îndrăznească: căci, deși toată lumea îl socotea smintit pe vremea când ajunsese prin părțile acestea, acum, că și-a văzut de drum, nu e nimeni să nu-i aducă laude. Pentru că, după cum se spune, trăiește fără umbră de grijă acolo unde este: încât, mulți dintre cei cărora nici nu le dă prin gând să purceadă la o asemenea viteză râvnesc cu toată ființa la câștigurile de care are el parte acum.

„Îndreptătit”, am spus, „gândesc acești oameni, dacă știu să caute adevărul în lucruri, cum că traiul său e bun acolo unde a ajuns, căci el trăiește la fântâna vieții, într-însa chiar, și capătă totul fără trudă ori durere de vreme ce locul acela nu cunoaște suspinarea.”

Minte-Ageră: Precum spui! Se aud despre el multe lucruri nefirești. Cică, spun unii, acum umblă înveșmântat în alb, cu un lanț de aur în jurul gâtului, iar pe creștet are o coroană de aur încrustată cu perle. Alții, că Făpturile de Lumină care i se arătasera uneori de-a lungul călătoriei îl însoțesc pretutindeni și că e atât de obișnuit să le fie alături acolo, încât ai putea spune, pe la noi, că-i sunt ca niște vecini. Și-apoi, unii nu se îndoiesc câtuși de puțin când spun că Împăratul ținutului în care se află l-a și pricopsit cu o locuință neprețuită și plăcută la curte, că nu trece zi să nu mănânce și să bea cu el, să-l însoțească în plimbări și să-i vorbească, întâmpinându-l cu zâmbetul și bunătatea Sa, El care este Judecătorul tuturor lucrurilor aceluia loc. Mai mult, unii se așteaptă ca Stăpânul său, Domnul acelei țări, să ajungă curând în partea aceasta de lume cu cale să afle temeiul, dacă va fi fost vreunul, celor care l-au disprețuit într-atât și l-au împrôșcat cu batjocuri aflând că se vrea pelerin. Deoarece, se mai spune, Stăpânul său nutrește față de el o dragoste atât de adâncă și, ca suveran, caută cu atâta luare-aminte la mârșăviile ce i s-au făcut atunci când a devenit pelerin, încât le va cerceta pe toate ca și cum i s-au făcut Lui Însuși, iar acest lucru nu e de mirare, de vreme ce însăși dragostea pelerinului față de Stăpânul său l-a îndemnat să pornească la drum fără preget.

„Nu mă sfiesc să spun”, am rostit, „că mă bucur pentru toate acestea, mă bucur pentru soarta sărmanului om care, iată, a conținut din trudă și și-a găsit odihna, acum, când a venit vremea să secere cu veselie roadele lacrimilor, la adăpost de loviturile dușmanilor, acolo unde cei ce-l urăsc n-au cum să-l mai atingă. Și nu sunt mai puțin bucuros că zvonul acestor întâmplări se face auzit între hotarele țării; cine știe dacă nu cumva toate aceste lucruri vor înrăuri

spre bine sufletele celor rămași acasă? De nu vă e cu supărare, însă, domnul meu, v-aș întreba, până nu uit, dacă aveți vreo veste despre ce li s-a întâmplat soaței și pruncilor săi. Sărmanii, mă întreb ce s-o fi ales de ei.”

Minte-Ageră: Cine? Creștina și fiii ei? Se află acum pe aceeași cale bună pe care a urmat-o Creștinul însuși, căci cu toată necumințenia de la început, când nu s-au lăsat nici în ruptul capului înduplecați de lacrimile ori rugămințile stăruitoare ale Creștinului, un cuget nou și-a desăvârșit în mod minunat lucrarea într-înșii, astfel că, la rândul lor, s-au pregătit de drum și i-au urmat pilda.

„Mai bine nici că se poate”, am răspuns, „Dar cum așa? S-au luat cu toții, nevastă cu prunci, și s-au dus?”

Minte-Ageră: Întru totul adevărat: îți pot aduce lămuriri asupra celor întâmplate, deoarece eu însumi am fost de față la acea vreme și, prin urmare, întreaga poveste mi-e cunoscută în amănunt.

„Așadar”, am spus, „e cu puțință ca un om să stea chezaș că toate acestea sunt adevărate?”

Minte-Ageră: Poți spune fără teamă că așa este, cum că au pornit cu toții în pelerinaj, atât femeia cea cumsecade, cât și băieții ei. Și dat fiind faptul că, după cât se pare, vom străbate cale lungă împreună, am să-ți depăn firul întregii povești.

Această femeie, zisă și Creștina (nume pe care l-a primit din ziua în care, luându-și pruncii cu sine, s-a dăruit vieții de pelerin), după ce bărbatul ei trecuse râul, nemaiaivând știre despre el, se văzu cotropită de gânduri; mai întâi, pentru că își pierduse soțul, iar legătura dintre ei, plină de dragoste, fusese în întregime ruptă. Știi și tu că natura nu se dă în lături din a le îngreuna celor rămași în viață cugetul cu gânduri dintre cele mai pline de tristețe în amintirea iubirilor pierdute. Astfel de gânduri, prin urmare, în privința soțului ei o secătuiseră nu arareori de lacrimi. Și asta n-a fost totul, căci Creștina începu să-și cerceteze propria conștiință, întrebându-se dacă purtarea-i necuvenită față de soțul său nu fusese cumva una

dintre pricinile pentru care nu-l mai avea alături și că, așadar, acesta îi fusese luat numai din vina ei. I se întoarseră atunci în minte, ca un roi de lăcuste, amintirile gesturilor sale haîne, nefirești și ticăloase față de dragul său prieten, astfel că povara vinovăției ce-i apăsa cugetul părea de neîndurat. Și, ca și cum n-ar fi fost de ajuns, i se rupea sufletul amintindu-și vaietul neîncetat, lacrimile amare și tânguielile bărbatului ei, mai ales că îi întâmpinase rugămințile fierbinți și încercările sale pline de dragoste în a-i convinge să îl urmeze (pe dânsa și pe fiii ei) cu o inimă împietrită, și, ca să o întristeze și mai mult, nu-și amintea mai nimic din ceea ce spusese sau făcuse înaintea ei Creștinul tot timpul cât suferise atât de amarnic, ci toate aducerile-aminte i se înfățișau asemenea unui fulger orbitor, sfâșiindu-i băierile inimii, dar mai cu seamă strigătul deznădăjduit al acestuia: „Ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?”, îi răsuna în urechi cu o jale de necuprins.

Apoi le vorbi copiilor: „Fiii mei, suntem prea nevrednici. L-am alungat, prin păcatul meu, pe tatăl vostru de lângă mine, iar acum el nu mai este. Ne-ar fi dorit alături de el, însă mie alta mi-a fost voia, iar pe voi v-am văduvit de viața adevărată.” Auzind acestea, băieții izbucniră într-un șuvoi de lacrimi, căinându-se cu glas tare că vor să plece în căutarea tatălui lor. „Vai!”, spuse Creștina, „același lucru ne fusese scris nouă înșine, dar iată că ne-am înșelat menirea, lăsându-l să plece singur, și nu ni se mai arată încotro s-o luăm. Căci oricât mi-aș fi închipuit la început în nerozia-mi că neliniștile tatălui vostru sunt rodul unor toane nesăbuite ori că l-a năpădit dorul de ducă, acum la altceva nu mă pot gândi decât că altele sunt pricinile care l-au stârnit, adică lumina înțelepciunii ce-o căpătase încât să iasă, urmând-o, precum înțeleg, nevătămat din ispitele morții.” Apoi s-au pornit cu toții a plânge din nou, înălțându-și glasurile: „Vai, blestemată fie ziua aceea!”

În noaptea aceea, Creștina avu un vis și, iată, se făcea că i se deschide în față un pergament întins pe care stătea scris tot ce făptuise

vreodată astfel că, gândi ea în vis, vremuri negre aveau s-o aștepte. Atunci, strigă tare în somn: „Doamne, îndură-Te de mine, păcătoasa!”, iar copilașii o auziră.

După aceea, i se păru că vede la căpătâiul patului două arătări pocite care spuneau: „Ce să facem cu această femeie? Căci strigă, cerând îndurare, fie că-i trează, fie că doarme: dacă i se îngăduie să urmeze acest drum, avem s-o pierdem precum l-am pierdut pe bărbatul ei. Așadar, cum-necum, trebuie s-o abatem de la gândurile cu privire la ce va fi să fie în viața de apoi: altfel, nimic pe lume n-are s-o împiedice să devină pelerin.”

Atunci se trezi learcă de sudoare, tremurând din toate încheieturile, însă căzu iar pradă somnului curând. Apoi i se năzări că-l vede pe Creștin, soțul ei, aflat într-un loc al păcii veșnice, înconjurat de mulți nemuritori, cu o harfă în brațe, plimbându-se și cântând înaintea unui tron pe care ședea o ființă cu un curcubeu boltit deasupra creștetului. Se făcea, de asemenea, că bărbatul își pleacă fruntea cu fața spre pardoseala de piatră pe care se odihneau picioarele Stăpânului, spunând: „Îi mulțumesc cu toată inima Domnului și Împăratului meu pentru că m-a adus într-acest loc.” Cuvintele sale fură însoțite de larma slavei ce-o dădeau cei ce stăteau împrejur, iar harfele lor răsunară de cântec: dar nu se putea înțelege, cu mintea omului trăitor, ce spuneau aceia, ci numai Creștinul și tovarășii săi știa.

A doua zi de dimineață, după ce se ridică din pat, se rugă lui Dumnezeu și-și isprăvi treburile cu copiii, cineva bătut în ușă cu putere; ea își ridică glasul, întâmpinându-l pe cel care bătuse astfel: „Dacă vii în numele lui Dumnezeu, intră.” Așa că acesta răspunse: „Amin”, deschise ușa și rostind: „Pace acestei case”, îi dădu binețe. După această binecuvântare, el spuse: „Creștina, știi tu pentru ce sunt aici?” Auzind întrebarea, femeia roși în obraji cutremurată, iar inima-i, de asemenea, se-nfierbântă în dorința de-a afla dincotro vine străinul și ce solie îi aduce. Astfel îi grăi el: „Numele meu este

Tainic și locuiesc cu cei de sus. Se aude în locurile de unde vin că ai nutri dorința de a porni într-acolo; și se mai spune că acum îți dai seama de răul pricinuit bărbatului tău mai înainte, când te-ai pus împotriva vrerii sale cu o inimă împietrită, ținându-ți, de asemenea, pruncii în necunoștința adevărului. Cel Îndurător m-a însărcinat să-ți spun că El e un Dumnezeu oricând iertător și că Îi aduce mare bucurie să arate încă o dată milostivire față de cei ce greșesc. El vrea să mai știi că te cheamă înaintea Lui să-I șezi alături la masă, că te va îndestula cu preaplinul casei Sale și cu moștenirea lui Iacov, părintele tău.

Acolo se află soțul tău, Creștinul, împreună cu nenumărații săi tovarăși, care nu și-au întors nicicând privirea de la fața ce rânduieste viață în rândurile celor ce-o contemplă, iar bucuria lor va fi mare când vor auzi zvonul pașilor tăi călcând pragul Tatălui.”

Auzind toate acestea, Creștina se rușină grozav smerindu-se în sufletul ei și-și înclină fruntea până la pământ, iar oaspetele continuă, spunând: „Creștina! Am încă să-ți înmănez un răvaș pe care ți-l aduc din partea Împăratului soțului tău.” Îl luă, așadar, deschi-zându-l, iar înscrisul împrăștia izul celei mai neîntâlnite miresme și slovele erau încrustate cu aur. Citi acolo că voia Împăratului este să porceadă aidoma Creștinului, bărbatul ei, căci aceasta era calea de a străbate până la Cetatea Sa pentru a sălășlui de-a pururi alături de El cu bucurie. Atunci, sărmana femeie se văzu covârșită și glăsui fierbinte în fața oaspetelui: „Domnule, nu ne duci și pe noi, pe mine și pe pruncii mei, cu domnia-ta să venim a ne închina acestui Împărat?”

Iar oaspetele îi răspunse: „Creștina! Nu merită să se înfrupte din dulce cel ce n-a cunoscut amarul. Aceleași munci trebuie să le îndeplinești tu însăși, precum a făcut-o cel ce a mers înaintea ta, ca să-ți găsești intrarea în această Cetate Cerească. Drept pentru care, te sfătuiesc să urmezi întocmai pilda soțului tău, Creștinul: te du la Poarta cea Strâmtă de pe culme, dincolo de câmp, căci din acel loc începe urcușul pe care ai să-l urmezi, cât din parte-mi, îți doresc

să ai parte de drum bun. Te îndemn, de asemeni, să ții răvașul la sân. Astfel încât să citești dintr-însul mereu, în liniștea cugetului tău ori spre auzul pruncilor, până când îi vor încolți slovele din însăși inima ta. Fiindcă acesta va fi unul dintre cânturile pe care va trebui să le înalți atâta vreme cât te vei găsi sub acoperământul pelerinajului tău. Iar la următoarea Poartă, acest răvaș îți va înlesni trecerea.”

Apoi am văzut în visul meu că acest bătrân gentilom, în vreme ce-mi povestea, părea să fie el însuși în mare măsură înfiorat de toate câte mi le spune. Și-a revenit de îndată, zicând mai departe: atunci, Creștina își adună băieții împrejur și le dezvălui gândul său. „Fiii mei, așa cum m-ați văzut, în vremea din urmă, sufletul meu n-a mai găsit liniște luând aminte la moartea tatălui vostru, și nicidecum pentru că m-aș îndoi de fericirea ce i-a fost hărăzită, căci altă mulțumire mai mare nu am decât să știu că îi e bine acolo unde este. M-a tulburat, de asemenea, îngrijorarea gândindu-mă la ce va fi să se aleagă de mine și de voi, știind că n-avem cum să găsim vreodată pacea în tristețea ce ne-ncearcă din pricina nevredniciei. Purtările mele față de părintele vostru aflat în mare cumpănă sunt, de asemenea, o povară greu de îndurat asupra cugetului meu. Căci, potrivit lui, cu inima împietrită, eu însămi v-am făcut și pe voi nesimțitori, nevrând nicidecum să-i fim alături în pelerinaj.

Această înțelegere m-ar preface acum fără întârziere într-un pumn de cenușă dacă n-aș fi avut parte de visul trăit astă-noapte și dacă nu mi-ar fi bătut la ușă străinul de dimineață, cu rost să-mi aducă nădejde. Haideți, copiii mei, să punem ce-avem în boccele și să pornim îndată spre Poarta care se deschide spre Tărâmul Ceresc, unde ni se va-ngădui să-l întâlnim pe tatăl vostru și să-i stăm alături, în mijlocul tovarășilor săi, cu pace, precum cer legile acelui ținut.”

Atunci, copiii nu-și mai putură stăpâni lacrimile de bucurie văzând că mama lor nutrește astfel de simțăminte în inima ei. Oaspetele își luă, apoi, rămas-bun, lăsându-i să înceapă degrabă pregătirile pentru călătoria în care aveau să pornească.